

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

פרוטוקול

ועדת השמות הממשלתית

יום חמישי, ט"ז באלול תשפ"ד, 19 ספטמבר 2024

במשרד ראש הממשלה, רח' קפלן 3 הקריה ירושלים

נכחו חברי הוועדה: פרופ' משה שרון, ד"ר אבשלום קור, פרופ' אייל בן אליהו, עו"ד בני שאולי-כהן, מר זאב (גי'אבו) חנוך ארליך, פרופ' זאב ספראי, פרופ' זהר עמר, ד"ר חיים אברהם, פרופ' יהודית הנשקה, פרופ' יואל אליצור, גב' נועה מוטרו, גב' נורית רוכל, גב' עירית לינור, פרופ' עירית עמית-כהן, פרופ' עלי ותד, פרופ' רות קרק, פרופ' ריכב (בוני) רובין, מר שאוכת שיבלי

בזום: פרופ' יוסי דרורי, גב' הדר אברהמי

נעדרו חברי הוועדה: פרופ' איוון פרידמן, גב' אמילי עמרסי, גב' גלילה רון פדר עמית, מר יהורם גאון, מר סלמאן אבו רוכן, פרופ' שולמית אליצור,

נציגי הנהלת משרד רה"מ: איטה טוויג (גבעוני), ריבה מעיין צפתי, דקל רחמים

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

נושאים לסדר היום

1. סדרי עבודת ועדת השמות הממשלתית – פניית לשכת ראש הממשלה
2. קצר אל יהוד
3. הסדרת 5 ישובים באזור יהודה ושומרון
 - 3.1 "אביתר"
 - 3.2 "שדה אפרים"
 - 3.3 "אדוריים"
 - 3.4 "גבעת אסף"

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

דברי פתיחה

יו"ר הוועדה, פרופ' משה שרון בירך את חברי הוועדה החדשים על הצטרפותם כחברים בוועדה. מנכ"ל משרד רה"מ, מר יוסי שלי פתח בדברי ברכה על התכנסות הוועדה וציין את החשיבות הרבה שיש לוועדה בכלל ובפרט בנושאים רגישים, וציין את בקשתו של רה"מ בדבר תיעדוף נושאים הקשורים לשמות הנצחה על רקע מלחמת "חרבות ברזל".

1. סדרי עבודת ועדת השמות הממשלתית – פניית לשכת ראש הממשלה

פרופ' שרון הקריא את בקשת לשכת ראש הממשלה לשנות לתקופה קצובה של עד שנה את נוהל סדרי עבודת הוועדה וציין כי שינוי הנוהל יבוצע ע"י קריטריונים בתיאום של ועדת השמות יחד עם לשכת ראש הממשלה. ביקש להעיר כי ממשלת ישראל יכולה לפי סמכותה לתת שמות לישובים בלי התערבות הוועדה.

פרופ' יואל אליצור - בעקרון אנחנו מתנגדים לשמות זכרון והנצחה. שעלולים להפוך את מפת הארץ לשדה קברות. תפקידנו לשמור על שמות היסטוריים ולהוסיף עליהם שמות המשקפים את הנוף ושמות סמליים הקשורים לתקומת העם והארץ. דווקא השנה, בשל מספר רב של נופלים המצב בעייתי יותר. אי אפשר להנציח אלפים, וגם מי שהיה רוצה בזמנים אחרים לתת שמות הנצחה, לא יכול לעשות זאת בעת הזאת. אין ספק שיופעלו לחצים פוליטיים וייווצר מצב של איפה ואיפה ולכן צריך להתנגד למתן שמות נופלים. אציין שבמקרים מאד חריגים קרה בעבר שהממשלה החליטה על שם מסוים בניגוד להחלטת הוועדה. מקרה שאני זוכר הוא **יהוד-מונוסון** שנפסל בוועדה בכמה דיונים אבל נקבע בהחלטת שרת הפנים בניגוד לרצוננו. מכל מקום אין מקום לכך שאנחנו בעצמנו ניתן יד לכיוצא בזה.

ד"ר אברהם חיים - תמיד הייתי רגיש לשכול, וקשה לסרב לבקשת שמות הנצחה של נופלים בקרב או בפעולות איבה. קשה להפלות לכאן או לכאן. השאלה בכמה מקומות מדובר, האם זה חריג במקום אחד או שניים. השאלה גם מי פונה, האם יש אינטרס של הממשלה או המשפחה ועל זה צריך לדון לגופו של עניין. לדעתי, אין לפסול באופן גורף כל בקשה על הסף.

פרופ' ריכב (בוני) רובין – מצטרף לדעתו של פרופ' אליצור, דווקא במצב בו יש מספר גדול של חללים אין דרך לקבוע קריטריונים על שם מי ייקבע שם של יישוב ועל שם מי לא. האם הקריטריון יהיה מי לוחץ או מי יוזם. מעל כל זה יש עוד מגוון דרכים להנצחת שמות נופלים: מוסדות, עמותות, מירוצים ועוד, ולכן אני חושב שהבקשה שהגיעה מלשכת ראש הממשלה לא עברה את העיבוד המחשבתי שוועדה זו מורגלת אליה.

פרופ' עירית עמית כהן - תומכת בשני קודמיי (יואל ובוני) ואוסיף שאנחנו בעידן של שינויים וטוב להיצמד לכללים שקבענו כולנו ולא להיכנע לפניית כאלה.

פרופ' זאב ספראי - אנו מורגלים בשאלה זו שמלווה אותנו כל ישיבה, למרות שיש מדיניות יש בלי סוף לחצים, אין דבר כזה מקרה חריג. קשה עד בלתי אפשרי לקבוע כללים כשיש כ"כ הרבה שמות נופלים. יש מסורת לעם ישראל ולפיה - אחרי המוות כולם שווים. חטאו בדור הראשון של מתן שמות למנהיגים, וגם בשנים האחרונות חרגנו מספר פעמים ולכן יש להתנגד למתן שמות מהסוג הזה. אם נפרוץ את זה לשנה יהיה קשה יותר להגיד אחרי זה לא. אנחנו עובדים על מפה של ארץ ישראל והיא צריכה להיות כזאת שהשמות בה יאמרו משהו לאנשים. את ההנצחה יש לעשות בדרכים אחרות. מתנגד לבקשה.

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

ד"ר אבשלום קור - אני רואה את בקשת הממשלה כחוסר הבנה, כניסה למקומות שמרבים ויכוח ושסע בעם, בפרט בימים אלה. אי אפשר למדוד אלו משמות הנופלים יותר ראוי. ועדת המשנה לשמות יישובים סיירה במקומות קיימים שכבר הונצחו בהם שמות אנשים במשך שנים, ובכל זאת הוחלט במליאת ועדת השמות הממשלתית לתת להם שמות אחרים מתאימים יותר.

מר יוסי שלי, מנכ"ל משרד רה"מ - בכל וועדה שמתכנסת, יש תמיד מחלוקת וקושי להחליט, את מי בוחרים ואת מי לא, זה קורה למשל בבחירת מועמדים לפרס ישראל, למשואות ביום העצמאות וכו'. לוועדה זו הגיעה בקשה מפורשת מלשכת ראש הממשלה וראוי לכבדה. בודאי יהיה מדובר בבקשה המיוחדת להנציח חלל שהוא מקרה מיוחד ואז אפשר לדון לכל מקרה לגופו ולא לסגור את הדלת לגמרי. כל נושא יעלה בפניכם ואתם אלו שתחליטו. דברים משתנים ולחצים יש על כל דבר. בסוף יבוא המקרה המסויים ועליו יהיה הדיון. צריך להשאיר דברים פתוחים.

פרופ' רות קרק - הנושא נקבע בכללי הוועדה בעבר ואנחנו לא רוצים לשנותו.

ד"ר אבשלום קור - אם הממשלה רוצה לעשות את זה היא יכולה לעשות זאת ולא צריכה לבקש אישור מאיתנו. אני לא רוצה להיות שותף למהלך שיפגע במאות אנשים גיבורים.

מר יוסי שלי, מנכ"ל המשרד - הוועדה קמה בדיוק בשביל זה, כדי שלא יהיו מצבים שבהם אנשים יגידו: היום הממשלה היא כזאת, מחר היא אחרת. לכן נותנים לגוף ניטרלי ואובייקטיבי שרואה את הדברים בזווית לאומית רחבה.

פרופ' רות קרק - השמות ניתנים בוועדה על סמך ניסיון רב שנים ובשלב זה אנחנו לא רוצים לשנות את המצב.

פרופ' עירית עמית כהן - ייחודה של הוועדה הזו היא בקבוצה שנמצאת כאן. קבוצה של חוקרים עם ניסיון של שנים. רבים מאתנו כאן יושבים שנים רבות בוועדה וחשוב להבין את הלך הרוח שמתקיים בוועדה הזאת. יש לנו קריטריונים מאוד ברורים שאנחנו נצמיד אליהם. הדברים לא נאמרים סתם, יש פה תהליך סדור מאוד.

פרופ' משה שרון - אנחנו נוהגים לקבל החלטה באמצעות הצבעה.

מנכ"ל המשרד ביקש אולי לדחות את ההצבעה ולהעלות את הנושא בוועדה הבאה כדי שהנושא יחלחל לחברי הוועדה.

ד"ר אברהם חיים - קשה לי להשתתף בהצבעה כזאת, האם זה שחור / לבן אולי אפשר ללכת בדרך האמצע במובנים מסוימים. הבעיה היא קשה.

לאחר יציאת מנכ"ל המשרד נעשתה הצבעה בעד בקשת לשכת ראש הממשלה או נגד הבקשה

בעד הבקשה - 1

נגד הבקשה - 17

נמנעים - 1

ע"פ ההצבעה הוחלט לדחות את הבקשה.

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

2. אתר טבילה – קצר אל-יהוד

בפני הוועדה הופיע אלוף (במיל') עוזי דיין שהציג את הבקשה לשינוי שם האתר המכונה היום "קאסר אל-יהוד (אתר הטבילה)" ע"י הוספת שמו הקדום של המקום "מעברות הירדן". על הבקשה שהוגשה בכתב חתמו עוד 11 אישי ציבור ומדריכי טיולים.

מדובר במקום שבו חצו בני-ישראל את הירדן ונכנסו אל ארץ ישראל בהנהגתו של יהושע בן נון, בו נאמר "היום הזה נהיית לעם".

להלן ההנמקות להוספת השם מעברות הירדן:

1. כך במסורת יהודית רבת שנים.
2. **מעברות הירדן הוא השם המקראי של האתר** והוא מופיע בתנ"ך מספר פעמים:
 - א. ראשית, המקום מתאים לתיאור המקראי: "והעם עברו נגד יריחו" (יהושע ג', ט"ז), ואכן, אתר קצר אל-יהוד נמצא בדיוק מזרחית ל"תל-יריחו" ויריחו הקדומה.
 - ב. במרדף של אנשי יריחו אחרי המרגלים ששלח יהושע, כתוב: "והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על "המעברות" (יהושע ב', ז').
 - ג. בסיפור המרדף של אהוד בן גרא וחייליו אחרי הצבא המואבי שפלש ליריחו, כתוב: "...וירדו אחרי וילכדו את "מעברות הירדן למואב..." (שופטים ג', כ"ח). הכוונה היא למעברות הירדן אשר מול יריחו, המובילות לערבות מואב, בצדו המזרחי של הירדן.
 - ד. ראו גם שופטים י"ב, ה; "וילכדו גלעד את מעברות הירדן לאפרים" וכן גם ביי"ב, ו').
3. **שמו של האתר כיום הינו השם הערבי של המקום: "קצר אל-יהוד".**
 - א. פירוש אחד לשם הוא "ארמון היהודים".
 - ב. פירוש אחר לשם הוא: המקום שבו נשברו ונכרתו מימי הירדן בשביל היהודים.

חשוב לציין כי:

1. **האתר מופעל היום ע"י הרט"ג שתומכים בבקשה לשינוי השם ואף הגישו בקשה כזו בעבר.**
2. **בעל השליטה והאחריות בשטח הוא מפקד פיקוד המרכז / המנהל האזרחי.**
3. **האתר מקודש לנוצרים עקב היותו, לפי המסורת הנוצרית מקום הטבלתו של ישו ע"י יוחנן המטביל.** לפיכך, יהיה נכון לדעתנו להשאיר לאתר גם את שמו הנוצרי "אתר הטבילה".
4. **האתר הינו, ע"פ הסדר הביניים (The Interim Agreement) בין ישראל לאש"ף "אתר מקודש" (Holy site) הנמצא בתוך "שטח צבאי" (Military Location).** אין בהסכם שום מניעה שישראל תוסיף לאתר את שמו העברי.

לסיכום

אין מקום הראוי יותר מהאתר החשוב זה בהיסטוריה היהודית, שיקרא בהתאם לשם המקראי: **"מעברות הירדן"** וזאת בנוסף לשמו הערבי ולשמו הנוצרי. זאת תהיה "החזרת עטרה ליושנה", שגם המסורות הנוצרית והערבית מבוססות עליה.

פרופ' משה שרון, יו"ר הוועדה - ישנם הרבה מאוד מעברים לאורך הירדן שבהם עברו את הירדן במים רדודים. כשהתנ"ך משתמש במונח 'מעברות' מדובר על מאורע ניסי של התייבשות גוף מים ומעבר יבשתי. ולהלן דוגמאות:

הליכת בני ישראל בקריעת ים סוף היא הליכה ביבשה: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (שמות יד כט). כאשר המאורע מתואר בשירת משה משמש הפועל **עבר** - "עד **יעבר** עמך ה' עד **יעבר** עם זו קנית" (שמות טו טז).

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

בימי יהושע כאשר עוברים את הירדן כתוב שהעם עברו ביבשה, והכתוב משתמש בפועל **עבר** כדי לתאר את המעבר ביבשה. "הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם ... והעם עברו נגד יריחו" ... ויעמדו הכהנים נושאי הארון ברית ה' בחרבה בתוך הירדן הכן וכל ישראל עוברים בחרבה עד אשר תמו כל הגוי לעבור את הירדן" (יהושע ג יא-יז).

אליהו ואלישע עומדים על שפת הירדן והם צריכים לעבור את הירדן כתוב שאליהו גולם את אדרתו. ושניהם עברו בחרבה. שוב עוברים ביבשה. "ויקח אליהו את אדרתו ויגלם ויכה את המים ויחצו הנה והנה ויעברו שניהם בחרבה" (מלכים ב, ב - ח) שימו לב שוב למעבר היבש ולפעל **עבר**. "ויעברו שניהם".

כנגד מה נאמרים הדברים האלה? כנגד זיהוי המעבר היבש עם המונח הערבי מח'אצ'ה. שהוא חצית גוף מים בתוך המים רדודים ככל שיהיו אבל המעבר בהם אינו מעבר יבש. לצורך זה אני מבקש לקרוא מתוך לסאן אלערב לאבן מנט'ור שהוא אולי גדול המילונאים הערבים בערך ח'וצ'. קריאה ותרגום – ח'אצ' יח'וצ' ח'וצ' ושם האתר מח'אצ'ה : לעבור בתוך מים.

לסיכום, הצד הלשוני אומר שאין קשר בין **מעברות הירדן** שבמקרא לבין המח'אוצ' שבלשון הערבית. המח'אצ'ה היא מעבר בתוך המים ואילו בתנ"ך מדובר על מעבר יבשתי.

גב' נועה מוטרו - מדברת בשם רשות הטבע והגנים. אני יודעת ממקור ראשון כי נכחתי בפגישה עם המנכ"לית על הנושא. רט"ג לא אישרו את שינוי השם. עשיתי בדיקה נוספת עם בעלי ההחלטה ברט"ג כולל קמ"ט שמורות טבע ביו"ש ויש התנגדות חד משמעית לשינוי השם. גם הוספה של שם היא שינוי שם.

השם הקיים הוא שם מוכר, היסטורי, בין לאומי, יש בענין זה שיתוף פעולה מלא וטוב עם העולם הנוצרי שמגיע למקום ואין צורך לשנות את השם. רט"ג מעולם לא הגישה בקשה וקל וחומר לא אישרה.

פרופ' ריכב (בוני) רובין - הקריא את תגובתה של פרופ' איוון פרידמן - בהמשך לדיון וכפי שכבר אמרתי בדיון קודם נדמה לי שכאן המבקשים לעברת ולייחד את המקום מחטיאים את המטרה. אם כבר יש מקום שנקרא קצר אל **יהוד** - כלומר מיוחס בערבית ליהודים מדוע עלינו לשנות ולנטרל את שמו? והוסיף:

מפליא אותי שאיש נכבד כמו האלוף (במיל') עוזי דיין יכול להגיד שבמקום הזה נאמר "במקום הזה נהייתה לעם". פסוק זה נאמר בתורה מפי משה בערבות מואב לפני מעבר הירדן. מבחינה גאוגרפית-היסטורית אין לנו זיהוי של מקום החציה, אפילו לגבי הגלגל המקום הוא מפוקפק. ההתייחסות לשאלה זו היא בעיקר כשאלה גיאוגרפית, כמו שפרופ' שרון ציין מעברות הן לשון רבים ולאורך בקעת הירדן יש סדרה ארוכה מאוד של מעברות - מח'אדות, שהשם מח'אדה הוא המרכיב הגנרי שלהן ואחריו מוסיפים את שמו הספציפי של המעבר. יש מספר גדול של מעברות. אני מתנגד לשינוי ולתוספת, באופן מפליא כשמסתכלים במפה, דוקא בנקודה זו אין מח'אדה אלא יש שרידי גשר שפוצץ במלחמת ששת הימים.

פרופ' יואל אליצור - אנחנו לא רוצים לייחד, אלא לתת שמות עבריים ותנ"כיים. מעברות הירדן זהו שם תנכ"י ועברי ואילו קצר אל יהוד אינו כזה.

קצר אל יהוד אינו המקום של המים, אלא הוא מבנה מבוצר הרחוק ממי הירדן כמה מאות מטרים. מקום המים הוא **מעברות הירדן**. ההצעה שלפנינו איננה לתת שם נוסף לאותו מקום כי אלה שני אתרים סמוכים.

בנוסף, העולם הנוצרי מכיר ומוקיר את "הברית הישנה" והוא ישמח מאוד בתוספת השם "מעברות הירדן".

מן הבחינה הלשונית, "מעברה" - ביחיד יש רק פעם אחת במקרא (בישעיהו י כט), ואילו "מעברות" יש כמה פעמים, , זו כנראה צורת ריבוי ליחיד (plural tantum), כמו 'פנים', 'שולים', 'מוצאי שבת'.

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

פרופ' זהר עמר - בעבר דננו בנושא זה. לגיטימי להוסיף שם עברי, מציע הצעת פשרה ולקרוא למקום **מעבר ירדן – יריחו**.

פרופ' אייל בן אליהו - אחרי שהבנתי שהמעבר הוא בחרבה דעתי התחזקה כמו שמעבר ים סוף היה בחרבה, גם כאן מדובר על מעבר יבש.

פרופ' רות קרק - אין הסכמה לגבי הריבוי של מעברות, גם לא לגבי הפרשנות וגם לא לגבי המקום, דעתי כדעת איוון. השם התקבע עשרות שנים. מציעה להשאיר את השם בערבית ולא להוסיף בעברית.

ד"ר אברהם חיים - אני בעד להשאיר את השם קצר אל יהוד זה שם מוכר מבחינה היסטורית. אני מחזק את השארת השם. זו תחנה אחרונה במסעי בני ישראל מייד אחרי מות משה ושם חגגו בגלגל. בעיני השם שזהר הציע – **מעבר ירדן יריחו** הוא פתרון טוב ומחלץ אותנו מכל המכשולים שיש לנו.

מר זאב (ג'אבו) חנוך ארליך - דעתי האישית - אנשים לא עברו רק בנקודה אחת, כמות גדולה של אנשים עברו לכל אורך המעברות. מי הירדן נכרתו ליד אדם העיר, הרחק מצפון לנקודה שאנו עוסקים בה. הפסוק אומר "והעם עברו דרך יריחו"; "העם" - הוא אוכלוסיה גדולה מאד, הם עברו מול יריחו, לכן ההתמקדות באזור של יריחו היא חשובה.

הנצרות והאסלאם רואים את עצמם כהמשך לתנ"ך. בהשקפת הנצרות הוא "הברית הישנה" שעליה נוספה "הברית החדשה"; בעולם המוסלמי הנביא מוחמד מוגדר כסוגר את הנבואה, הממשיך את דרכם של משה ונביאי ישראל וישו הנוצרי. לכן השם **מעברות הירדן** אמור להתאים גם לנוצרים ולמוסלמים. הבקשה היא לא למחוק את השם, אלא להוסיף שם עברי.

פרופ' עלי ותד - 1. המילה היא "קצר אל יהוד" בצד"י ובלי אל"ף. 2. עצם הצירוף עצמו מזכיר או מבסס את עניין היהודים, אם מוסיפים עוד שם זה מעמיס על השלט, אם משאירים אותו בשמו זה משרת את כולם, ומשיג את המטרה יותר מאשר להוסיף שמות נוספים.

ד"ר אבשלום קור - הוועדה קמה לתת שמות עבריים וקצת שכחנו את זה.

פרופ' יהודית הנשקה - אני חושבת שכן צריך להוסיף שם עברי, המיקום של מעברות במיקום זה או אחר פחות מדבר אליי. ההצעה של זהר **מעבר ירדן יריחו** מבלבלת אותי. אני מציעה **מעברות יריחו**, זה צירוף יותר טוב, המקשר אותנו לשם המקראי. אני מבינה את ההסתייגות מהוספת שם עברי.

גב' נורית רוכל - כמו שטענו כאן מתן שם ארוך מסרבל את המפות והשלטים.

פרופ' זאב ספראי - אני לא יודע בדיוק היכן חצו בני ישראל את הירדן, אני כן יודע שמהמאה ה-4 המקום נקרא "בית עברה" שם לפי המסורת פעל יוחנן המטביל, והמבקרים הנוצרים טובלים שם מאז ועד היום. אם המקום נקרא "בית עברה" זה קשור בודאי עם המעבר וזה השם העברי של המקום. לא רואה סיבה למה לא לקרא למקום **מעבר יריחו**.

פרופ' ריכב (בוני) רובין - חייבים לקבל תגובה מסודרת מרטי"ג. נציגת רטי"ג העבירה התייחסות של רטי"ג, לפני תחילת הדיון.

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

התקיים שיח בין חברי הוועדה

נשאלה שאלה: מדוע חשוב לקבל את דעתם של רשות הטבע והגנים.

זה אתר בניהול רט"ג ולכן חייבים לקבל מהם התייחסות.

האם רט"ג מתנגדים למתן שם עברי?

השם שרט"ג מחזיקה בו הוא "אתר הטבילה – קאסר אל יהוד" – יש בו מרכיב עברי.

אחד החברים טען ש"אתר טבילה" הוא הגדרה של תפקיד ולא השם של המקום.

פרופ' עירית עמית כהן – מחזקת את הצורך להתחשב ברשות הטבע והגנים, דעתה חשובה כי היא משליכה על כל מי שמטייל ומבקר באיזור ולכן לא משנים כל-כך בקלות את ההגדרה ואת השם שרשות הטבע והגנים נתנה.

לפני שמשנים ולפני שמוסיפים – יש שם קיים. באתר של רשות הטבע והגנים רשום "אתר הטבילה – קאסר אל יהוד".

פרופ' משה שרון – גם אם לרשות הטבע והגנים יש דעה משלה, מי שמכריע זו הוועדה הזאת, מה שנחליט זה מה שיהיה. אם לאחר מכן אם יהיו ערעורים של רט"ג נדון בהם.

נעשתה הצבעה על השארת השם כפי שהוא או הוספת השם "מעברות הירדן" לשם הקיים

בעד הוספת השם "מעברות הירדן" לשם הקיים – 9

בעד השארת השם הקיים בלי הוספה – 8

נמנעים – 2

מ ח ל י ט י מ :

השם אתר הטבילה – "קצר אל יהוד – מעברות הירדן" ייכנס לרשומות.

(בטבלה שלהלן שם האתר בעברית ובתעתיק לערבית וללטינית)

עברית	ערבית	לטינית
קצר אל יהוד אתר הטבילה מעברות הירדן	قَصْر اليَهُود المَغَطْس مَعْبَر الأردن	Kasr el Yahud The Baptismal Site The Jordan Pass
נ"צ 25184.53830		

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

3. הסדרת 5 ישובים באזור יהודה ושומרון – החלטת ממשלה

על שלושה שמות היתה הסכמה בוועדת המשנה לשמות ישובים:
שדה אפרים - צירוף מקראי. (מנבואת עובדיה על שיבת ציון וחידוש ההתיישבות "וְיָרְשׁוּ אֶת שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֶת שְׂדֵה שׁוֹמְרוֹן" עובדיה פס' יט).
המקום מצוי בנחלת אפרים. הגבול הדרומי של אפרים באזור זה הוא בית חורון תחתון (יהושע טז ג, יח ג), המזוהה בבית עור א-תחתא, כ-5 ק"מ בקו אווירי מדרום ליישוב החדש.
אמנם מוניציפלית היישוב בן זמננו כלול במוא"ז בנימין, אך אנו נאמנים לתיאור נחלות השבטים בספר יהושע.
אביתר - מבחינת הוועדה, המקום מנציח את הכהן הגדול מבית עלי. כאשר היישוב שוכן בין עלי (הכהן הגדול בתחילת ספר שמואל) לבין עוורתא, מקום הקבורה המסורתית של פינחס ואלעזר, ראשוני הכהנים. עלתה ההצעה לבחון את השם "דוסתאיי". ההצעה איננה נראית לי כי התיוונות חכמי ארץ ישראל בימי בית השני אינה ראויה להנצחה!
אדוריים - נקרא כיום "דורא", משמר את השם אדוריים שזהו השם התנ"כי ואדורה שהוא השם מבית שני.

פרופ' יואל אליצור – אֶדוֹרִיִּים המקראית (דהיי"ב יא ט) נקראה בספר מקבים א' (יג 20) אדורה (Αδωρα), ומזוהה בכפר דורא בדרום הר חברון. היישוב הקהילתי אדורה הוקם ב-1982 כ-5 ק"מ מצפון לדורא וביניהן נחלים עמוקים. אדורים הוא בסיס צבאי שהתאזרח, כ-3 ק"מ מדרום למרכז העתיק של דורא בדרך כלל אנחנו לא בעד לשמור שם בשתי גרסאות מקוריות, ובנידון שלפנינו "אדורה" ו"אדוריים" יכול לבלבל, אבל הפעם דווקא השם החדש הוא קרוב לדורא, ואילו אדורה הותיקה רחוקה. לבסיס קוראים "אדוריים" במשך שנים רבות ועכשיו הוא מתאזרח ולכן במקרה זה אנחנו בעד לשמר את שני השמות.

ד"ר אבשלום קור - נשאלו 2 שמות ישובים גבעת אסף שחורג מכללי הוועדה. והשם חלץ שהוא שם תפוס ולכן אי אפשר לממש אותו.
אנחנו צריכים קודם להחליט על השם של גבעת אסף.

פרופ' יואל אליצור - במלחמה הקשה של תשס"א-תשס"ב (2000-2001) המכונה 'האינתיפאדה השנייה' נרצחו בכבישי בנימין בזה אחר זה בהפרש של שלושה חדשים אב ובנו, אריה ואסף הרשקוביץ. היישוב הוקם אז מעל 'צומת הטי' שבו נרצח אסף. האם השכולה גאולה הרשקוביץ פעלה ללא לאות כל השנים מול כוחות הצבא והמנהל ולאחר תקופה של קשיים ופינויים המקום עמד ביציבות.
גאולה דאגה להציב בצומת יצירה אומנותית עם הכתובת 'צומת אסף', ולאחר שזו פונתה משם היא יצרה אותה מחדש וכעת היא ניצבת שם. לאחר אישור המקום לאחרונה היא הזמינה חברים למסיבת הודיה. לדעתי לא נוכל כאן להילחם נגד שם זכרון. (מבחינה היסטורית המקום סמוך לבית אל והעי ולאחר מימי בית ראשון ושני שלפי הממצאים היה בו קרב עם הרומאים בשנת 69 לסה"נ, והיה אפשר לחשוב על שם מתאים, אבל כאמור, לדעתי אין לזה סיכוי).

אני לא בעד לחפש מתחת לאדמה שמות אישים מן העבר שאין להם קשר לגבעת אסף, בעוד שהיישוב הוקם במקום זה אך ורק בגלל נפילתו של אסף באותו מקום עצמו שלושה חודשים אחרי מות אביו, ופינויו והריסתו נמנעו רק בזכות מלחמת חיים של האם השכולה שלא נתנה מנוח למפקדים ובעלי תפקידים. יש מקרים יוצאי דופן שבהם שם זכרון הוא מוצדק. יוצא מגוון שהוועדה נכנעת לשמות על שם אישים פוליטיים כמו היישובים העירוניים הגדולים 'בית אריה' על שם אריה בן אליעזר, שר בממשלה שקשה לזכור משהו חשוב בתולדות ישראל שבא מכוחו, 'צור יגאל' על שם ח"כ די אנונימי יגאל כהן, ולצידו 'צור יצחק' על שם יצחק רבין שמאות דברים כבר נקראו על שמו בארץ, אבל היא פועלת בחוזק יד במקרים כמו זה שלפנינו. זה גם לא יצלח כי התושבים והמועצה האזורית בלי ספק לא ישתפו פעולה.

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

ד"ר אבשלום קור - גם אני מכיר ומוקיר את משפחת הרשקוביץ, האב ובנו שנרצחו בכבישי בנימין בזה אחר זה, בהפרש שלושה חודשים. הקדשתי שידור בגלי צה"ל לילד העומד בבית הכנסת ואומר קדיש על האב, ואח"כ על אחיו הגדול. אבל איננו קוראים יישובים על שם אנשים בני זמננו. השנה עמדנו בסיוורנו המשותפים לעומק השומרון ובנימין לנוכח אנשי גבעת ארנון ומצפה הראל, והסברנו להם שאין הנצחת אנשים בני זמננו. משום כך גם ביטלנו את החלטתנו לקרוא את העיר החרדית בנגב בשם עובדיה, לכבוד נבואת עובדיה. אלה הכללים של הוועדה הצעתי שורה של שמות וצריך להביע את דעתו לגבי השם "גבעת אסף".

גב' עירית לינור - אהבתי את העקרון שלא קוראים יישובים על שמות של אנשים בני זמננו. עמידה על העקרון היא חשובה.

פרופ' עירית עמית-כהן - אוהבת את העיקרון שלא קוראים שמות לאנשים בני זמננו. יש מקרים שעמידה על העיקרון היא קשה. זו הסיבה שגם הצבעתי נגד בקשתו של רה"מ והמנכ"ל, אלו עקרונותיה של הוועדה ולכן אני מתנגדת למתן השם "גבעת אסף".

פרופ' רות קרק - מבקשת להעלות את הנושא של מתן שמות של נשים ליישובים. מציעה שהוועדה תיקח על עצמה לחפש במקורות ולהגדיל את החשיפה של קריאת שמות יישובים על שם נשים. אחרי שהצבענו נגד בקשת המנכ"ל, אנו לא יכולים לאפשר את מתן השם.

פרופ' זהר עמר - כמי שגר באזור זה שם שהתקבע במשך שנים. השם גבעת אסף קיים המון שנים והשתרש, בסופו של דבר התושבים כפי רצונם וימשיכו לקרוא למקום "גבעת אסף", יש לנו 2 אפשרויות, האחת היא להיות "מנותקים" מהציבור ולהחליט על שם חדש ואז אנחנו גם מחטיאים את המטרה, או להיענות לשם שכבר השתרש במקום.

פרופ' זאב ספראי - חברי הוועדה שטוענים שבסוף התושבים ישארו עם השם שהם רוצים ולא עם השם שקבעה הוועדה צודקים, אך הוועדה צריכה להמשיך לעמוד על שלה ולהתעקש. צריך לקיים דיון ולראות אולי אפשר למצא שם שמתאים להם. יש מקום שנקרא עוז ציון שנמצא קרוב אליהם ואפשר לחבר את השם ליישוב אחד.

פרופ' יהודית הנשקה - הציעה את השם "אספה".

נעשתה הצבעה על השמות שהוצעו:

נעשתה הצבעה על השם שהוצע "אביתר"

בעד – 14

נגד – 1

נמנעים – 4

מ ח ל י ט י ם :

השם "אביתר" ייכנס לרשומות.

(בטבלה שלהלן שם היישוב בעברית ובתעתיק לערבית וללטינית)

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

עברית	ערבית	לטינית
אֶבְיָטָר	اِفْتِيَار	Evyatar
נ"צ: 22610.66961		

נעשתה הצבעה על השם שהוצע "שדה אפרים"

בעד – 17

נגד – 0

נמנעים – 1

מ ח ל י ט י ם :

השם "שדה אפרים" ייכנס לרשומות.

(בטבלה שלהלן שם הישוב בעברית ובתעתיק לערבית וללטינית)

עברית	ערבית	לטינית
"שְׂדֵה אֶפְרַיִם"	سدي إفرایم	Sde Efrayim
נ"צ: 20886.64965		

נעשתה הצבעה על השם שהוצע "אדוריים"

בעד – 14

נגד – 0

נמנעים – 5

מ ח ל י ט י ם :

השם "אדוריים" ייכנס לרשומות.

(בטבלה שלהלן שם הישוב בעברית ובתעתיק לערבית וללטינית)

עברית	ערבית	לטינית
אֶדוֹרִיִּים (אדוריים)	أدورایم	Adorayim
נ"צ: 20418.59913		

נעשתה הצבעה בעד או נגד השם "גבעת אסף"

בעד - 0

נגד - 10

נמנעים - 7

השם יחזור לדיון בוועדה הבאה.

- הישיבה ננעלה -